GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE IN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunl 6 fior., pe trei lunl 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunl 20 fr., pe trei lunl 10 francl.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențl.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 24. *Duminecă 1 (13) Februariu.* 1887.

Din causa S-tei serbători de Luni diarulŭ nu va apare până Marți séra.

Brașovŭ, 30 Ianuariu 1887.

Nu fără órecare satisfacțiune vorbescŭ diarele din Germania de neînțelegerile și desbinările dintre partidele Franciei, precum și de nestatornicia guvernelorŭ francese, carĭ nu se potŭ răzima pe o puternică maioritate parlamentară. Critica acestorŭ diare se mai baséză preste acésta și pe părerea înrădăcinată, că o republică nu póte oferì aceleașĭ garanții de stabilitate, ca o monarchiă, cum este de pildă Germania.

Și totușĭ ce spectaculŭ surprindĕtorŭ se desfășură în momentele aceste dinaintea ochilorŭ lumei europene! Acea Franciă, despre care putemŭ cetì în foile germane pe fiăcare di, că este sfășiată de luptele interne dintre partide, acea republică, despre care se dice, că se încovóie ca trestia când într'o parte, când în alta, după cum suflă vĕntulŭ, a datŭ Germaniei o probă strălucită de patriotismŭ și de unire, care este cu atâtŭ mai rușinătóre pentru acésta, cu câtŭ contrastéză în modŭ bătătorŭ la ochĭ cu faptele ce se petrecŭ tocmai acum în sînul națiunei germane.

Nu-i vorbă, patriotismulŭ Germanilorŭ este mai pre susŭ de orĭ-ce îndoélă, dér unirea dintre partide și raporturile dintre guvernŭ și guvernațĭ, dintre ocârmuire și poporŭ lasă încă multŭ de doritŭ și în privința acésta Germanii cu tótă stabilitatea lorŭ monarchică au rĕmasŭ îndĕretulŭ Francesilorŭ.

Insușĭ organulŭ principelui Bismarck, „Norddeutsche allg. Zt“, recunósce acésta, făcêndŭ o paralelă între atitudinea parlamentului și a pressei francese și între aceea a parlamentului și presei germane în cestiunile privitóre la armată și la înarmare.

Făr' de nicĭ o discusiune camera francesă a votatŭ dilele aceste cu unanimitate creditele cerute de generalulŭ Boulanger pentru perfecționarea armelorŭ și pressa francesă a susținutŭ cu aceeașĭ unanimitate pretensiunile ministrului de rĕsboiu.

Nu totŭ așa de netedŭ au mersŭ lucrurile în Germania. Aicĭ, precum scimu, Reichstagulŭ germanŭ a fostŭ disolvatŭ din causă că maioritatea n'a voitŭ sĕ încuviințeze pe deplinŭ pretensiunile guvernului în privința septenatului militarŭ. Er acum în ajunulŭ alegerilorŭ s'a încinsŭ o luptă înverșunată electorală în tótă Germania, alegĕtorii divisându-se în două tabere, una a guvernului pentru septenatŭ și alta a opoșițiunei în contra septenatului, pentru apĕrarea drepturilorŭ parlamentului.

Partidele, carĭ combatŭ septenatulŭ suntŭ: partida liberalilorŭ germanĭ (deutsch-freisinnige) partida centrului, apoi socialŭ-democrații și Polonii. Pe partea guvernului se luptă naționalŭ-liberalii, agrarii și antisemiții.

Principele Bismarck le a spusŭ Germanilorŭ lămuritŭ, că nu voința Reichstagului, ci voința împĕratului și a guvernului trebue sĕ se împlinéscă, prelungindu-se legea militară pe șépte anĭ, nu pe trei anĭ cum ceruse parlamentulŭ trecutŭ. Pentru ca sĕ ajungă la scopŭ cancelarulŭ germanŭ a pusŭ în mișcare cerulŭ și pămentulŭ folosindu se de mijlócele de presiune cele mai estraordinare.

Spre a face presiune pentru primirea septenatului, guvernulŭ germanŭ a declaratŭ, că, décă nu se va primi, rĕsboiulŭ va fi neînlăturabilŭ. Mĕsurile rĕsboinice, ce s'au luatŭ, precum oprirea esportului de cai și chemarea reservelorŭ sub cuvêntŭ d'a se esercita cu mânuirea puscilorŭ nouĕ de repetițiă, ș. a. articulele provocătóre ale pressei și declarațiunile lui Moltke dădură în adevĕrŭ nascere la temerile cele mai seriόse de rĕsboiu, făcêndŭ presiune asupra spiritelorŭ agitate.

Principele Bismarck însĕ nu s'a mulțumitŭ cu atâta, ci a mai recursŭ și la sprijinulŭ moralŭ alŭ Papei, rugându-lŭ sĕ intervină la partida catolică a centrului pentru primirea septenatului.

Scopulŭ cancelarului este veditŭ.

Elŭ speră, că intervenirea Papei, — pe care a câștigat'o în urma asigurărei, că va face sĕ se revisuéscă în cele din urmă legile bisericescĭ din Maiu în sensulŭ dorințelorŭ sântului scaunŭ, — va aduce desbinare în sînulŭ partidei centrului, favorisândŭ astfelŭ planurile lui reacțiunare.

Secretarulŭ de statŭ alŭ Vaticanului, cardinalulŭ Iacobini, a adresatŭ în adevĕrŭ două scrisorĭ nunțiului apostolicŭ din München. Cea dintâiu, cu data de 3 Ianuariu a. c. spune că sântulŭ părinte doresce ca centrulŭ se sprijinéscă proiectulŭ privitorŭ la septenatulŭ militarŭ, căcĭ astfelŭ îi va face mare bucuriă. Conducĕtorii centrului, Windthorst și Frankenstein, au ținutŭ însĕ secretŭ cuprinsulŭ acestei scrisorĭ, ce li s'a comunicatŭ și resultatulŭ a fostŭ, că centrulŭ a respinsŭ septenatulŭ provocândŭ disolvarea Reichstagului.

La 21 Ianuariu a. c. Iacobini se adresà din nou către nunțiulŭ din München repețindŭ dorința de mai susŭ într'o formă mai reservată diplomatică. Dér nicĭ scrisórea acésta n'a avutŭ efectulŭ doritŭ, căcĭ numiții conducĕtorĭ ai centrului au declaratŭ înaintea alegĕtorilorŭ lorŭ, că „fidelilorŭ fii ai Papei“ le este cu neputință a jertfi drepturile parlamentului pentru nisce concesiunĭ bisericescĭ și de aceea nu potŭ împlini dorința Papei, ca sĕ priméscă septenatulŭ.

O nespusă fierbere a cuprinsŭ spiritele în Germania și cu mare încordare se aștéptă pretutindenĭ resultatulŭ dilei de 21 Februariu, când se vorŭ face alegerile. Cumcă guvernulŭ e hotărîtŭ a întrebuința cele mai estreme mĕsurĭ contra oposanțilorŭ dovedesce și spargerea cu forța a adunărilorŭ electorale în Stettin, și în alte localitățĭ.

In asemenĭ jurstărĭ, cei ce luptă adĭ în contra septenatului suntŭ apĕrătorii parlamentarismului și ai liberalismului în contra reacțiunii și a militarismului despoticŭ. Nu este cestiune de patriotismŭ, ce desbină adĭ pe Germanĭ, ci cestiunea de libertate. Bismarck a sciutŭ sĕ unéscă cu ferŭ și cu sânge Germania, dér din acésta plămădélă n'a rĕsăritŭ libertatea, ci despotismulŭ militarŭ.

Din camera deputațilorŭ României.

In ședința de Joi, 29 Ianuariu, veni în desbatere cestiunea joncțiunilorŭ căii ferate *Ghimeșŭ-Galațĭ*, în privința căreia deputatulŭ Ugron adresase atâtŭ foilorŭ române de aci, câtŭ și »Românului« din Bucurescĭ câte o scrisore, în care își dase părerea asupra necesității acestei joncțiunĭ.

D. *G. Mihălescu* (dep. Covurluiului): Diarulŭ „Românulŭ« a publicatŭ o scrisore a unui d. deputatŭ din parlamentulŭ ungarŭ. Prin acéstă scrisóre d-sa dice că mai multe comitate din Transilvania au luatŭ decisiunea ca sĕ construiască cu propriele lorŭ mijlóce o cale ferată, care sĕ lege Brașovulŭ cu Galații prin punctulŭ Ghimeșŭ. Autorulŭ scrisorei mai dice între altele, că antreprenorii acestei linii au propusŭ guvernului românŭ construirea unei linii de joncțiune între Ghimeșŭ și Galațĭ și d'a stabili astfelŭ comunicațiunea directă între acestŭ portŭ și orașulŭ Brașovŭ. D-sa, arătândŭ importanța ce ar putea avea pentru comerciulŭ nostru acéstă cale ferată, rogă pe d-nulŭ ministru ca sĕ declare în fața Camerei, décă a primitŭ séu nu asemenea propunere, și ce disposițiunĭ a luatŭ. (Aplause).

D. *R. Mihaiu*, ministrulŭ lucrărilorŭ publice, dice că n'a primitŭ nicĭ o propunere de felulŭ acesta, nicĭ directŭ și nicĭ indirectŭ.

Se cere închiderea discuțiunii.

D. *Mihăilescu*, nefiindŭ mulțămitŭ de rĕspunsulŭ d lui ministru, rógă adunarea sĕ nu închidă discuțiunea. E interesulŭ întregei țĕrĭ d'a se sci în modŭ positivŭ décă cele spuse în »Românulŭ“ de acelŭ deputatŭ ungurŭ e adevĕratŭ séu nu. S'ar putea prea bine, dice d-sa, ca propunerea de care vorbesce sĕ fiă primită la ministerulŭ afacerilorŭ străine și nu la celŭ alŭ lucrărilor publice.

Se pune la votŭ închiderea discuțiunei și sĕ primesce.

Floricele din dieta ungară.

Cu ocasiunea desbaterei speciale asupra bugetului, deputatulŭ *Lukats* vorbì despre abusurile electorale și despre călcarea legii electorale. Secretulŭ succesului partidei guvernamentale, dise oratorulŭ, constă în compunerea listelorŭ electorale. Se punŭ în liste alegĕtorĭ, carĭ n'au calificațiunea legală. Reclamările oposițiunei n'au trecere nicĭ la comisiunea centrală, nicĭ la curia r. Abusurile electorale de sub Lonyay suntŭ palide pe lângă abusurile regimului Tisza. In Binorŭ suntŭ Ungurii oposiționali în maioritate și cu tóte acestea Ungurii și Românii guvernamentalĭ aparŭ acolo în numĕrŭ egalŭ în listele electorale. Urmările acestorŭ manopere politice potŭ fi rele. Décă naționaliștilorŭ le-ar veni în capŭ sĕ pună unŭ candidatŭ, l'ar pute scóte. Urmarea acestorŭ abusurĭ e, că maioritatea camerei deputatilorŭ e o colosală minciună. (Vii aprobărĭ în stânga și 'n stânga estremă. (Mare larmă 'n drépta, furtunose strigăte: La ordine! Josŭ!)

Președintele chiamă la ordine pe deputatulŭ Lukats. Acesta vre sĕ continue, maioritatea strigă: Elall! Elall! stânga cere sĕ fiă ascultatŭ. Oratorulŭ isbutesce a mai spune, că comisiunile de conscripțiune îșĭ calcă jurĕmentulŭ, că maioritatea camerei este numai o minoritate pitică, care monopoliséză puterea.

Ministrulŭ *Tisza* ia în apĕrare comisiunile de conscriere și tribunalele. Décă se'ntémplă abusurĭ, ministrulŭ n'are dreptŭ sĕ se amestece în acéstă afacere, nicĭ sĕ ia disposițiunĭ.

Deputatulŭ Bl. *Orban* dice, că ministrulŭ-președinte nu numai nu face economii, ci cheltuesce totŭ mai multŭ, creândŭ posturĭ nouĕ și sporindŭ lefile Controlulŭ banilorŭ cheltuițĭ e defectuosŭ, defraudările suntŭ nesfêrșite, comunele oposiționale suntŭ pedepsite de organele administrațiunei cu amendĭ bănescĭ marĭ și aceștĭ banĭ apoi se amestecă cu banĭ privațĭ, comisiunile consumă banĭ mulțĭ cu transporturile și cu diurnele, păzitorii de nópte în comitatulŭ Bacs batŭ pe individii carĭ le cadŭ în mânĭ și acésta se'ntémplă în locale închise, fără martorĭ, așa că bătuții nu'șĭ potŭ căuta dreptulŭ. Oratorulŭ citesce două certificate medicale despre astfelŭ de bătăi. Fișpanii au lefurĭ pré marĭ, fișpanii orășenescĭ suntŭ unŭ atentatŭ contra autonomiei, instituțiunea secretarilorŭ fișpănescĭ e de condamnatŭ; ministrulŭ a luatŭ în bugetulŭ de acum numai o parte din ei, fiindŭ că vrea sĕ ne dea veninulŭ numai cu încetulŭ.

Ministrulŭ *Tisza* dice că lefile fișpanilorŭ suntŭ precum prescrie legea. Fișpanii orășenescĭ au sĕ rĕmână și de aci înainte. Secretarii fișpănescĭ suntŭ necesarĭ și numai situațiunea financiară l'a decisŭ, cu părere de rĕu, pe ministrulŭ sĕ lase a intra în viețā deocamdată numai în parte acéstă instituțiune.

Deputatulŭ Carol *Szalay* dice, că funcționarii administrativĭ nu stau în destulŭ contactŭ cu gendarmii. Astfelŭ unŭ sergentŭ de gendarmĭ a arestatŭ pe unŭ jude dintr'o comună a comit. Somogy și cu tóte că solgăbirĕulŭ l'a provocatŭ sĕ-lŭ libereze imediatŭ, judele fu terîtŭ și bătutŭ. Tótă satisfacțiunea ce a primit'o a fostŭ, că sergentulŭ după patru lunĭ fu transferatŭ. Gendarmii peste totŭ batŭ pe arestanțĭ. Poliția capitalei întrebuințéză pe agenții ei secrețĭ ca organe ale forței brachiale.

Ministrulŭ *Tisza* dice că gendarmii se pedepsescŭ pentru procederea lorŭ brutală, décă se dovedesce că au chinuitŭ pe arestanțĭ, der adeseorĭ aceștia folosescŭ presupusa tortură ca pretextŭ d'a fi achitațĭ.

Ne oprimŭ deocamdată la aceste floricele, între care esceléză rĕspunsurile ministrului Tisza. In abusurĭ nu s'amestecă și nicĭ disposițiunĭ nu ia; posturĭ creéză

pentru că merge lucrulŭ pe căpĕtuială; torturile suntŭ numai pretex e, pentru că comiţêndu-se ele în localurĭ închise, cine le póte dovedi? Minunatŭ bobocŭ de ministru! Ce sĕ mai ḑicemŭ de floricelele şoviniştilorŭ cu naţionalităţile, de téma lorŭ că arŭ pute isbuti - vorbă sĕ fiă — candidaţii acestora? Admirabilĭ ómenĭ!

SCIRILE ḐILEI.

Sub titlulŭ „Apelŭ“, ḑiarulŭ unguresců din Clușiu „Kolozsvár“ scrie unŭ articulŭ de fondŭ, prin care provócă seriosŭ pe cetăţenii patriei ca sĕ se gătéscă de rĕsboiu. „Trebue sĕ ne inchipuimŭ — ḑice „Kolozsvár“ că inimiculŭ se află la porţile ţĕrii şi sub impregiurările de adĭ nu este iertatŭ a trece cu vederea nicĭ o dispoziţiune, ce ar fi de lipsă a se lua pentru apĕrarea patriei. Nu ne tememŭ — continuă fóia unguréscă, der adevĕratulŭ curagiu se caracteriséză prin precauţiune.“ Are marĭ speranţe „Kolozsvár“ în eroismulŭ unguresců şi mai speréză că în momentulŭ periculului şi temeile maghiare vorŭ imita pe vechile Romane, care dedeau pavezele în mâna bărbaţilorŭ, ḑicêndu-le: cu acesta seu pe acesta sĕ vĕ reintórceţĭ!

—x—

Ministrulu honvedimei a adresatŭ unŭ cerculară tuturorŭ oraşelorŭ din ţeră, invitându-le a interveni pentru ocuparea locurilorŭ de oficerĭ la glóte. Prin placate pe ziduri şi prin mijlocirea pressei sĕ se invite tóte acele persóne, care se credŭ capabile d'a fi oficerĭ la glóte, anume la toţĭ foştii oficerĭ, ca sĕ caute a obţine locurĭ de oficerĭ în glóte. Municipiile au sĕ cuprindă într'o listă pe cei carĭ se anunţă şi operatulŭ sĕ-lŭ presinte ministrului până la 23 Februarie.

—x—

Adunarea comitatului Făgăraşŭ hotărî stricta ţinere a repausului de Dumineca şi în legătură cu acésta, ca tóte prăvăliile sĕ fiă închise dela 10—4 óre. Pe când în Făgăraşŭ s'a observatŭ hotărîrea, în comunele din comitatŭ se ţineau tĕrgurĭ sĕptĕmânale în tótă forma. In urma unui recursŭ cătră viceşpanŭ, s'a hotărîtŭ în adunarea generală: prăvăliile sĕ fiă închise Dumineca dela 10—11 óre. Nicĭ acéstă decisiune nu s'a observatŭ, decâtŭ numai în Făgăraşŭ. Unŭ membru alŭ gremiului comercialŭ recurêndŭ la ministru, acesta trămise recursulŭ la viceşpanulŭ spre a lua o hotărîre. La însărcinarea solgăbirĕului, gremiulŭ comercialŭ primi ordinŭ: ca după legea industrială tóte afacerile şi prăvăliile sĕ fiă închise Dumineca; contravenienţii se pedepsescŭ cu amendă până la 100 fl. Deórece însĕ în legea industrială nu esistă o astfelŭ de dispositiune, gremiulŭ comercialŭ s'a adresatŭ ministeriului, cerêndŭ sĕ ajute în acéstă privinţă. O lege generală pentru ţinerea repausului de Dumineca ar fi necesară.

—x—

Comitetulŭ din Clușiu alŭ societăţii „*Crucea roşiă*“ întocmesce la clinica hirurgicală de acolo unŭ cursŭ de 4 - 6 sĕptĕmânĭ pentru îngrijitóre de bolnavĭ.

—x—

Kulturegyletulŭ ardelenescŭ bate mereu apa'n piuă. Comitetulŭ s'a ocupatŭ în şedinţele din urmă cu vechea ideă favorită, cu cestiunea grădinilorŭ de copii. După părerile comitetului, care vede că n'o mai póte scóte la capĕtŭ în nicĭ unŭ felŭ, familiile unguresci din Clușiu sĕ-şĭ trimetă copii lorŭ la institute de invĕţămêntŭ din afară şi sĕ-i interneze la familii nemaghiare, ér în schimbŭ acestea sĕ-şĭ dea copii lorŭ în familii unguresci din Clușiu ca sĕ înveţe limba ungurésca. S'a numitŭ o comisiune, care sĕ facă propunerĭ pentru practica esecutare a acestei idei — Aşa credŭ „patrioţii“ că vorŭ deslega nodulŭ — gor bianŭ — adecă, pardonŭ. Kulturegyletistŭ!

—x—

In *Braşovŭ* se va face recrutarea în luna luĭ Mârtie.

—x—

Sub titlulŭ *Censura ungurésca*, „Românulŭ“ publică următórea scrisóre: „Domnule Directorŭ! Trimiţêndŭ pentru subscriitorii mei din Baia-Mare în Ardealŭ, sub bandă şi recomandate, 6 volume din „Fata dela Cozia“, scriere eminamente literară, mi-se rĕspunde de oficiulŭ postalŭ din *Nagy-Várad*, în urma reclamaţiunii ce am făcutŭ, că scrierea mea s'a confiscatŭ şi depusŭ tribunalelorŭ; acésta încă din Octomvre anulŭ trecutŭ şi fără ca până acum sĕ se fi luatŭ vre-o hotărîre. Mĕ credŭ datorŭ a denunţa faptulŭ pressei române, spre a se sci, că nicĭ convenţiunile postale nu se mai respectă de graţioşii nostri vecinĭ ungurĭ, şi că cetitoriĭ şi scriitorii potŭ considera de aci înainte ca pierdute cărţile ce vorŭ trebui sĕ fie încredinţate spre transportare postelorŭ unguresci. — Decă adevĕrată e şi acésta, întrebâmŭ pentru a treia óră: cu ce obrazŭ se mai gerează şoviniştii ca liberalĭ?

—x—

Aprinderea de plumânĭ seceră şi acum jertfe printre Românii din Cohalmŭ. In cursŭ de 3—4 sĕptĕmânĭ, cu totŭ ajutorulŭ medicului, peste 50 de copii au rĕmasŭ orfanĭ. Suntemŭ informaţĭ, că unii încercă a combate acéstă bólă bêndŭ rachiu tare cu piperŭ. Sĕ se ferescă bolnavii de unŭ asemenea „medicamentŭ.“

—x—

Certificate medicale pentru cei obligaţĭ la serviciulŭ militarŭ, anume pentru cei aparţinĕtorĭ armatei şi honvedimei, carĭ pe temeiulŭ acestorŭ certificate au sĕ fiă liberaţĭ dela esercitiulŭ de arme, trebue — amĕsuratŭ unui cerculară adresatŭ de ministru de interne jurisdicţiunilorŭ — sĕ se compună de medicii comunalĭ în formă clară şi sĕ conţină o descriere precisă a felului, gradului şi cursului respectivei bóle.

—x—

Societatea academică „România-jună“ din Viena şi-a alesŭ pe anulŭ administrativŭ 1886—1887 următorulŭ comitetŭ: Preşedinte: Aurelianŭ C. *Grigoroviciu*, studentŭ în medicină. Vice-preşedinte: Aurelianŭ C. *Popoviciu*, studentŭ în medicină. Secretariu I-iu: Vasile *Bologa*, studentŭ în filosofiă. Secretariu II-lea: Franciscŭ *Besanŭ*, studentŭ forestier. Casierŭ: Nicolae *Hacmanŭ*, studentŭ în medicină. Controlorŭ: Victorŭ *Roşca* stud. în medicină. Bibliotecarŭ: Ilie *Beu* studentŭ în filosofiă. Economŭ: Constantinŭ *Brăileanu*, studentŭ forestierŭ. In comisiunea literară: Virgilŭ *Oniţă*, studentŭ în filosofiă, George *Stolojanu*, stud. în filosofiă. Demetriu *Axente*, studentŭ în medicina, Valeriu *Rusu*, studentŭ în filosofiă. In comisiunea revĕdĕtóre: Pavelŭ *Oprişa*, studentŭ în filosofiă, Dumitru *Popoviciu*, studentŭ în medicină, Isidorŭ *Bodea*, studentŭ în medicină.

—x—

O dovadă de cultură ni-a datŭ erĭ, Vinerĭ, ḑi de tĕrgŭ de sĕptĕmână în Braşovŭ, unŭ Săcuiu. Cumpĕrase unŭ calŭ cu 50 fl. şi în strada négră vru sĕ-lŭ ducă la puţŭ sĕ bea. Calulŭ spăriându-se, nu putu fi dusŭ la apă. Săcuiulŭ nu se gândesce multŭ, pune mâna pe unŭ petroiu şi isbesce cu elŭ calulŭ în capŭ, care cade josŭ mortŭ. — Sĕ mai ḑică lumea că Kulturegyletulŭ n'are temeiu d'a fi!

—x—

Unŭ comitetŭ constatătorŭ din 5 membri va arangia în 2/14 Febr. a. c. în *Roşia de Secaşiu* unŭ balŭ în sala scólei confesiunale gr. cat. din locŭ în favorulŭ aceleia. Intrarea de persónă 1 fl. de familie 2 fl. Inceputulŭ la $7\frac{1}{2}$ óre séra. Cină gratuită. Ofertă mărinimóse se primescŭ cu cea mai mare mulţămită şi se vorŭ chita pe calea publicităţii.

—x—

Intr'o cârciumă din *Luna săséscă*, ajunse lucrulŭ la bătaiă între Martin Bocs şi între patru flăcăi, în cursulŭ căreia Bocs fu omorîtŭ cu unŭ cuţitŭ, care-i pĕtrunse inima. Făptuitorii, fugindŭ, fură aflaţĭ de protosolgăbirĕulŭ Nicolau Popŭ din Gelău şi predaţi la Clușiu.

—x—

Br. Alessani, guvernatorulŭ Bucovinei, *a murită* la 27 Ianuarie séra, în urma unui atacŭ de apoplexiă.

—x—

Unŭ mare numĕrŭ de studenţi ai facultăţii de medicină din Bucuresci au mulţămitŭ d-lui Sturza, ḑice „Românulŭ,“ pentru aducerea ca profesorĭ la acea facultate a d-lorŭ Doctorĭ *Asachi şi Babeşiu*.

—x—

Societatea „Carpaţii“, secţia II Brăila, dă astă seră la 31 Ianuariu v 1887 o convenire în salonele „Rally.“ Inceputulŭ la 9 óre sera precisŭ. NB Dómnele potŭ merge în toaletă simplă; costumulŭ naţionalŭ se preferă. Intre danţurile obicinuite se vorŭ juca: „Romana“, „Hora Bucovinei,“ „Romanulŭ“ şi „Mureşanca“.

—x—

Ḑiarulŭ francesŭ „Gaulois“ publică calcululŭ unui bărbatŭ financiarŭ, după care discursulŭ lui Bismarck seu mai corectŭ ḑisŭ nesiguranţa ce domnesce în privinţa rĕsboiului a costatŭ bursa din Parisŭ dela 14 Ianuariu până la 4 Februariu 1800 milióne.

Alba Iulia, 10 Febr. 1887.

Domnule Redactorŭ! De doi anĭ filiala „Kulturegylet“-ului din localitatea nóstră, încercându-şĭ puterile ca prin balurĭ sĕ-şĭ câştige venitŭ pentru scopulŭ şovinistŭ, totdeauna a făcutŭ fiasco, fiindŭ împreunate încercările ei cu deficite subsecvente.

In anulŭ acesta ómenii din fruntea acelui comitetŭ — compusŭ mai alesŭ din ómenĭ de diferite seminţii, der luptătorĭ pentru idea de cucerire — şi-a luatŭ unŭ avêntŭ ne mai auḑitŭ de îndrăsneţŭ *împreunândŭ balulŭ Kulturegyletului cu acela alŭ „Crucii roşiă“* şi împărţindŭ venitulŭ între cele două scopurĭ contrare, ce nicĭ-decum nu se unescu. Ei voiescŭ cu sila a turbura pacînica prosperare a unei instituţiunĭ filantropice, la care toţĭ cei cu dare de mână arŭ dori a contribui, dér nu voescŭ ca banulŭ lorŭ sĕ fiă în parte folositŭ pentru Kulturegylet în detrimentulŭ nemului lorŭ.

Nu pricepemŭ cum se póte concede ca astfelŭ de amestecărĭ sĕ fiă posibile, şi cum vorŭ pute escusa arangiatorii acéstă ofensă făcută scopului măreţŭ alŭ Crucii Roşie. Publiculŭ din locŭ şi mai alesŭ cercurile militare suntŭ indignate de acéstă apucătură — şi ar fi timpulŭ ca astorfeliu de apucăturĭ stângace sĕ li-se pună capĕtŭ

FOILETONU.

Viéţa municipală în Dacia.

(Conferinţa d-lui Gr. Tocilescu ţinută la Atheneulŭ din Bucuresci.)

(Urmare şi fine).

Sacerdotulŭ celŭ mare se numia: *Sacerdotă încoronatŭ alŭ celorŭ 3 Dacii.*

Augustales erau unŭ felŭ de preoţĭ, carĭ organisau sĕrbătorile publice şi cultulŭ, câte unulŭ de fiăcare oraşŭ.

Aveau unŭ felŭ de consiliu de şese *seviri augustales*, mai alesŭ liberţĭ, carĭ corespundeau clasei ecuestre dela Roma.

In capulŭ municipiilorŭ *duumviri* seu *quatorviri*, cu atribuţii administrative, ca primarii noştri, şi se pare că aveau şi însărcinarea judecătorescă, însĕ n'avemŭ destule isvóre ca sĕ afirmămŭ acésta.

Ediles erau însărcinaţĭ cu poliţia pieţei, a edificiilorŭ, cu grânele, etc.

Apoi era casierulŭ municipalŭ: *questor*.

Toţĭ făceau parte din *decurion*, unŭ felŭ de senatŭ provincialŭ ce se numia: *ordo decurionis*, compusŭ din 100 de membri, după censŭ. Ei alcătuiau clasa politică şi ca intermediarŭ între dênşii şi plebe, care nu da censŭ şi nu intra în Senatŭ, erau *augustalii*.

Rolulŭ de primarŭ era în mare cinste, căcĭ chiar împĕraţii primeu sĕ fiă aleşĭ primarĭ în cutare seu cutare oraşŭ şi trimeteu acolo unŭ locţiitorŭ, unŭ *praefectus*, seu alegea pe o persónă de încredere de acolo. Astfelŭ der când vom gasi pe pietre *praefectus*, vom sci de ce e vorba.

Se puteu cumula şi la ei funcţiunĭ. La *Apulum* era o colonia şi unŭ municipiu. Se găsesce scrisŭ că cutare era funcţionarŭ în amêndouĕ. Ceva mai multŭ: Se vede că funcţiile sacerdotale nu te impedica sĕ cumulezĭ funcţii civile.

Erau apoi *Patronii*. Fiă-care oraşŭ avea patronulŭ sĕu. Acésta se raportă la origina clientelei *(clientes)* dela Roma. Acolo în vremile de turburare fiă-care omŭ mai séracŭ, mai de josŭ, căuta pe cineva sĕ-lŭ apere înaintea judecătorilorŭ, etc. Unŭ patronŭ avea mulţĭ clienţĭ. Aşa şi oraşele avendŭ nevoiă de apĕrare alegŭ unŭ protectorŭ, care de multe orĭ era dintre ómenii însemnaţĭ dela Roma.

In Dacia găsimŭ *colonii* şi *municipii*.

Sarmisegetuza, Napoca (Clușiu), *Tierna* (Braşovŭ), *Malva* (Celei) erau colonii.

Tibiscum (Caransebeşŭ), *Porolisum* (adĭ Moigrudŭ) erau municipii.

La *Apulum* era şi colonia şi municipiu.

Drobete (T. Severinŭ) era considerată ca municipiu.

Romula a fostŭ municipiu şi pe urmă colonia. S'a discutatŭ multă vreme unde o fi fostŭ aşeḑatŭ acestŭ oraşŭ. Laurianŭ bĕtrânulŭ ḑice că la satulŭ Pinu, alţii la Câmpulungŭ, la Grădiştea; der acolo era numai lagărŭ. Anulŭ trecutŭ s'a descoperitŭ la porta Câmpulungului o inscripţiă, care ḑicea, că Filipŭ Arabulŭ a pusŭ la 248 să se rădice ḑidurile cetăţii şi a făcutŭ din municipĭ colonia.

Potaisa a fostŭ întâiu unŭ *vicus* lângă Napoca, pe urmă s'a făcutŭ municipiu şi apoi colonie.

Deosebirea dintre municipii şi colonii era că municipiile aveau mai puţine drepturĭ decâtŭ coloniile, şi în municipii erau *quatorviri*, pe când în colonii *duumviri*. Acésta însĕ numai în Dacia, căcĭ în Africa, de pildă, era contrariu.

Acesta este organisaţia municipală a Daciei

Conferenţiarulŭ, nepermiţêndu-i timpulŭ, a lăsatŭ la o parte espunerea modului cum erau date funcţiile, cerculŭ lorŭ, raportulŭ între *duumviri* şi *ordo* şi alŭ acestora faţă de guvernatorŭ, atribuţiile guvernatorului etc.

Se grăbesce der a încheia: Scopulŭ pentru care Dacia a fostŭ cucerită a fostŭ atinsŭ. Traianŭ vrea sĕ facă unŭ bulevardŭ în contra barbarilorŭ. Ea s'a arătatŭ demnă în rĕsboiulŭ Marcomanilorŭ, când chiar împĕratulŭ vine la luptă. *Fronto* era guvernatorŭ şi alŭ Moesiei şi alŭ Daciei. Decă acésta n'ar fi fostŭ cucerită şi s'ar mai fi sculatŭ Dacii, chiar de atuncĭ s'ar fi sfîrşitŭ cu imperiulŭ *sine fine*. Der pentru că în acéstă parte era întăritŭ imperiulŭ, a putută sĕ resiste. Decă Marcu Aureliu ar fi putută sĕ facă Germania şi Sarmaţia, séu cel puţinŭ pe acésta, provincii romane cum era Dacia, căderea imperiului de apusŭ nu s'ar fi putută face. Era póte mai bine, era póte mai rĕu.

La 255 se părăsesce Dacia, căcĭ cea mai nouă inscripţiă e dela 254 Viéţa municipală se stinge. Decĭ de atuncĭ şi până în secululŭ XIII n'a fostŭ viaţă municipală şi cand apară Românii, ei numai păstréză nimicŭ din vechia organisare romana. Civilisaţia romană însĕ a rĕmasŭ în tóte.

La Oituzŭ, la trecĕtoare era unŭ lagĕrŭ romanŭ, erau ducii *limitanei*, adică miei generalĭ cărora li sĕ dădeau moşii, cu condiţiă ca ei sĕ'şi facă soldaţĭ şi sĕ apere în acea parte. La 1490 găsimŭ o diplomă a lui Corvinŭ prin care ni se arată acolo la Oituz aceeaşi organisaţiă şi astăḑi totŭ aceeaşi este. (???) Iată cum s'a petrecutŭ viéţa romană.

Orĭ-ce s'ar ḑice, încheiă conferenţiarulŭ, decă nu credemŭ nimica din cele de multŭ trecute, curcanii noştri trebue sĕ ne încredinţeze, că n'a greşitŭ Traianŭ când a colonisatŭ Dacia! ..

(„România.“) *Gheorghe dela Plevna.*

chiar dela locurile mai inalte, căci cetățenii suntŭ aduşĭ în confusiune, şi nu se póte concede, ca pentr'unŭ institutŭ nepopularŭ sĕ sufere instituțiunile umanitare.

Suntŭ de reprobatŭ aceste pornirĭ şi ne mirămŭ, că acestă amestecare au cutezatŭ a-o face chiar în acéstă localitate, unde avemŭ mare lipsă de a ne trage bine sema in astfelŭ de afacerĭ, căcĭ avemŭ de fațā unŭ publicŭ însemnatŭ militărescŭ, căruia i-se causeză cea mai mare perplesitate cu de aceste apucăturĭ.

Şovinismulŭ puținŭ va folosi, şi urmarea numai aceea va fi, că cu timpulŭ şi cele mai frumose îndemnurĭ spre ajutorarea scopurilorŭ umanitare se vorŭ face ilusorie. Decă acesta e unulŭ din scopurile celorŭ dela Kulturegylet sĕ o spună pe față, ca sĕ se scie şi mai bine cine suntŭ şi ce vorŭ. *Adevĕrulŭ.*

De lângă Reghinulŭ săsescŭ, Ianuariu 1887.

Domnule Redactorŭ! Pentru a ilustra încă cu câteva date epoca de „fericire“ în care trăescŭ locuitorii de adĭ ai Ungariei, Vĕ rogŭ dați-mĭ voiă sĕ amintescŭ în colonele acestui prețuitŭ diarŭ unele evenimente sĕvîrşite prin părțile nostre, despre carĭ, deşi cam târdiu, sperŭ că vorŭ fi bine-venite, decă nu de alta, der celŭ puținŭ pentru ca urmaşilorŭ noştri sĕ le pótă servi de unŭ îndreptariu spre a-şĭ pute face o idea despre fatalitățile timpului în care amŭ trăitŭ noi.

E vorba de esecutorĭ. Pentru a pute scóte de pe poporŭ darea şi alte competențe erariale de pe trilunulŭ ultimŭ alŭ anului trecutŭ, esecutorii aceştia şĭ-au începutŭ meseria lorŭ încă din 16 Decemvre. In Tĕrgulŭ Mureşului, Reghinulŭ săsescŭ şi alte oraşe şi opide din comitatulŭ Mureşŭ-Turda se vindeau cu toba în fiă-care ḑi de mărturiă -adecă în fiăcare Joiă, încependu de dimineța dela 8, până sera la 4 óre — feliuritele zăloge ale nefericiților contribuabilĭ. Vacĭ frumose de-a fĕta, carĭ erau prețuite în 35—45 fl., se licitau cu 10—12 fl. Aşa de esemplu singurŭ numai din comuna Idicelŭ s'au vêndutŭ cu toba în ḑiua de 23 Decemvre mai multe vite tote în prețulŭ bagatelŭ de 200—250 fl., carĭ vite decă le-arŭ fi vêndutŭ proprietarii lorŭ din mână liberă arŭ fi ajunsŭ celŭ mai puținŭ la prețulŭ de 6—700 fl. v. a.

Decă afară de nenumĕratele aruncurĭ şi de totŭ soiulŭ de dărĭ—carĭ în mânia crisei de aḑĭ financiare din ḑi in ḑi totŭ mai marĭ se facŭ—décă, dicŭ, pe lângă tote acestea sarcine şi greutățĭ se mai aruncă pe o comună şi câte-o perdere prin licitațiune de câte 4—500 fl. pe unŭ singurŭ cuartalŭ alŭ anului, atuncĭ cugetați-vĕ, unde o sĕ ajungemŭ?... Câtŭ pentru haine, cum de es sumane, şerpare etc., apoi totŭ feliulŭ de instrumente economice, carĭ pentru omŭ suntŭ de neapĕrată trebuință, — nicĭ amintire nu facŭ. Ajungă a spune, că aceste s'au vêndutŭ mai pe nimi ŭ. Evreii făceau cu aceste mai cu semă unŭ »geschält« nespusŭ de mare, căcĭ creştinii parte din lipsă de banĭ, parte din compătimire nu se îndurau a lua parte la asemenea speculațunĭ fatale.

Proletariatulŭ populațiunei cresce înspăimântătorŭ, der luxulŭ domnilorŭ din Pesta nu dă 'ndĕrĕtŭ nicĭ de cum; țéra piere, er ei bețĭ de „patriotismŭ« se rĕsfață în dulcile visurĭ ale maghiarisărei, dantândŭ şi arangiândŭ balurĭ pentru »Kulturegylet“! Unde s'ar potrivi mai bine ca aicĭ proverbulŭ românescŭ: „Casa arde, baba se peptĕnă!“ *Mundu.*

Efectele maghiarisărei.

„Pozsony — patru minute!“ La granița vestică a Ungariei s'a întêmplatŭ ḑilele trecute unŭ casŭ forte hazliu. La 2 Februariu avea se se arangeze în Pojonŭ unŭ concertŭ în favorulŭ monumentului maestrului Hummel, unu fiiu alŭ acestui oraşŭ, şi puterea atrăgĕtore a acestui concertŭ avea sĕ fiă renumitulŭ virtuosŭ în violină Augustin *Wilhelmi,* care a fostŭ invitatŭ anume spre acestŭ scopŭ la Pojonŭ. Trenulŭ acceleratŭ din Viena trece prin Pojonŭ chiar la 5 ore după ameḑĭ. Comitetulŭ arangiatorŭ aştepta pe Wilhelmi pe perron. Acesta însĕ nu s'a coborîtŭ. Trenulŭ trecuse mai de parte; domnii din comitetŭ priviau surprinşĭ unulŭ la celalaltŭ, discutau neliniştițĭ şi nu aflaseră în sfîrşitŭ altŭ expedientu, decâtŭ sĕ se reîntorcă în oraşŭ şi se abdică concertulŭ în cesulŭ celŭ din urmă, pe unŭ timpŭ, când sala cea mare dela casa sfatului începuse a se umplea cu elita publicului cunoscĕtorŭ de arte din Pojon, ér maestro Wihelmi? — şedea în trenŭ şi mergea mai departe în direcțiune către Budapeşta. Elŭ a auḑitŭ strigendu stațiunea „*Pozsony!*“, der şĭ-a gânditŭ: „Ce naiba, abia Pozsony, aşĭ dori sĕ fiu odată în *Pressburg!*“ Era nécăjitŭ artistulŭ, se puse ér în colțulŭ cupeului şi merse înainte. Stațiune după stațiune urma. În Galonya în sfîrşit totuşĭ 'i-se păru artistului pre lungă calea; întrebà pe conductorŭ şi acesta îi deslușì, că Pressburg însemnă încâtva şi Pozsony. Se coborì artistulŭ, se puse în corespondență telegrafică cu comitetulŭ arangiatorŭ din Pojonŭ şi sosì cu trenulŭ accelerat, ce venì din Budapeşta la 8 ore seara în Pojonŭ. Concertulŭ s'a ținutŭ apoi Dumineca trecută.

Convocare. Adunarea generală a Asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ meseriaşĭ se conchémă prin aceste rênduri pe Duminecă 1 (13) Februariu a. c. la 3 ore d. pr. în sala de desemnŭ dela şcólele românescĭ. Fiă-care membru şi fiă-care domnŭ, care sémte necesitatea de a lucra sĕ se lățéscă meseriile între Românĭ suntŭ rugațĭ a lua parte la adunare.

Obiectele vorŭ fi: a) raportulŭ comitetului, b) predarea fundațiunei nemuritorilorŭ soțĭ Mihailŭ şi Elisa Stroesco şi raportulŭ casarului; c) raportulŭ comisiunii asupra acestorŭ rapórte; d) alegerea unei comisiunĭ pentru înscrierea membrilorŭ noi; e) propunerile comitetului; f) ficsarea principielorŭ despre fructificarea fondului şi a fundațiunii Stroesco; g) ficsarea sumelorŭ de ajutóre şi remunerațiunĭ şi h) bugetulŭ pentru anulŭ 1887.

Braşovŭ, 12 (24) Ianuarie 1887.

B. Baiulescu, preşed.

Mulțămită publică. — Comitetulŭ asociațiunei pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ meseriaşĭ aduce prin aceste rêndurĭ mulțămită publică prea Stimațilorŭ Domnĭ şi Dómne, carĭ au contribuitŭ pentru vestminte copiilorŭ românĭ meseriaşĭ anume: Ilustrei familiei Mocionĭ, care a donatŭ 5 fl., Domnilorŭ nepoțĭ D. Eremias, pentru şeaşe rêndurĭ de haine, D-lui Grigorie Birea pentru 5 fl., Doamnei Eufimia Kerts pentru 5 fl., D-lui Nicolau de Şuştai pres. în pensiune pentru 3 fl., D-lui Dr. Avr. Tincu pentru 2 fl., D-lui Ioanŭ Aronŭ, învĕțătorŭ pentru 1 fl., D-lui Stefanŭ Olteanu, măsarŭ pentru 1 fl. şi D-lui Ioanŭ Săbădeanu pentru două părechĭ de ghete şi căciulĭ.

Primescă aceşti Domnĭ mulțămita cea mai cordială!

Din şedința Comitetului ținută în 15/27 Ianuariu 1887.

Bart. Baiulescu, preş. — *Dr. I. Bozoceanu,* notarŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

CAPSTADT, 11 Februariu. — Scirea oficiului „Reuter“: Comercianțĭ sosițĭ din interiorulŭ țĕrii istorisescŭ, că esploratorulŭ africanŭ Holub, împreună cu soția şi cu suita sa, a fostŭ omorîtŭ de indigenĭ.

PARISŬ, 11 Februariu. — Camera a hotărîtŭ sĕ discute legea militară numai după discuțiunea dărei pe cereale.

ROMA, 11 Februariu. — Camera s'a amânatŭ până după resolvarea crisei ministeriale.

SOFIA, 11 Februariu. — Poliția a arestatŭ o femeiă, anume Papasoglu, care venise la Sofia ca se încurce oficerĭ în complotŭ contra guvernului. La ea s'au găsitŭ hârtii compromițĕtóre.

BUCURESCI, 12 Februarie. — Sgomotele despre o rĕscólă în Dobrogea suntŭ neadeverate.

SOFIA, 12 Februarie. — Pretențiunea lui Zankoff, d'a se încredința portofoliulŭ de rĕsboiu unui generalŭ rusŭ, a fostŭ respinsă de guguvernŭ.

ROMA, 12 Februarie. — „Opinione“ anunță că la sfatulŭ unanimŭ alŭ miniştrilorŭ demisionațĭ a fostŭ însărcinatŭ pe Robilant cu formarea cabinetului. Totuşĭ e îndoielă, că Robilant va primi acéstă misiune, în care casŭ acesta ar trebui sĕ desemneze regelui personalitatea — căreia ar fi sĕ i se'ncredințeze formarea cabinetului.

DIVERSE.

Necrologŭ. — Subscrişii cu inima frântă de durere insciințeză durerosa perdere a multŭ iubitului lorŭ dulce tată, frate, socru, moşiu şi unchiu: *Canditŭ Moldovanŭ,* parochŭ gr. orientalŭ în Totoiŭ, asesorulŭ scaunului protopresbiteralŭ, membru alŭ comitetului comitatensŭ şi alŭ Associațiunei pentru literatura şi cultura poporului românŭ, care în 8 Februarie n. după lungă suferință a încetatŭ din viéță în alŭ 75 anŭ alŭ vieții şi 40-lea alŭ preoției. Rĕmăşițele părintescĭ ale neuitatului defunctŭ s'au aşedatŭ spre repausŭ eternŭ în cimiterului din comuna Totoiu în 11 Februarie.

Fiăi țĕrîna uşoră şi memoria neuitată!

Paulŭ Moldovanŭ, şefŭ în minist. de finanțe alŭ României cu soția nată Paulina Paulŭ. Georgiu Moldovanŭ, capelanŭ gr. or. cu soția Maria. Paraschiva Moldovanŭ, cu soțulŭ Ioanŭ Popŭ preotŭ gr. cat. Toma Moldovanŭ, cu soția Maria, proprietarŭ. Maria Moldovanŭ, cu soțulŭ Ludovicŭ Andreiu not. cercualŭ, ca fii, generĭ şi nororĭ. Ioanŭ Moldovanŭ, oficialŭ în pensiune, cu soția Maria. Maria Moldovanŭ, cu soțulŭ Nicolae Chirilă. Ecaterina Moldovanŭ, cu soțulŭ Laurențiu Puiconŭ. Raveca Moldovanŭ, vĕduva Giurca, ca frațĭ, surorĭ, cumnațĭ şi cumnate. Iuliu Moldovanŭ cu soția Florica, doc. gr. or. Elisabeta cu soțulŭ Georgiu Plesia. Iosifŭ, Ioana, Victoria. Ludovica, Maria, Ioanŭ, Paraschiva, Aurelŭ, Pavelŭ, Ioanŭ, Canditŭ. Victorŭ şi Constanța Moldovanŭ. Carolina cu soțulŭ Aronŭ P. Batacuiu, not. cerc. Crestina cu soțulŭ Nicolau Munteanu preotŭ gr. cat. Lucreția, Emilia şi Silvia Popŭ, Silviu, Netti, Lucreția, Eugenia şi Ladislau Andreiu, ca nepoțĭ. Liviu Andreiu, Ulpiu Traianŭ, P. Batacuiu, Lucreția Pleşia, ca strănepoțĭ.

***

Mama vitregă. — O crimă îngrozitóre s'a comisŭ în Iaşĭ. Etă amĕnuntele primite de »Lupta«: Femeia Sofronia Brandelu de 28 anĭ, Româncă din Bucovina, trăia cu locuitorulŭ Tănase Hinea din cătuna Lețcaniivechĭ, com. Cucutenĭ, jud. Iaşĭ, care avea dela femeia cea d'ânteiu doi băețĭ şi o fetiță. Femeia Brandelu avea obiceiu de a bate forte desŭ pe fetiță, care n'avea decâtŭ versta de 3 şi jum. anĭ. Ii era urîtă peste mĕsură, nu putea s'o sufere; ea singură a declaratŭ că Duminică în 18 ale curentei a bătut'o cu o bâtă, şi picândŭ josŭ de pe ladă unŭ fundŭ, a luatŭ şi fundulŭ şi a datŭ în ea. După ce a bătut'o, s'a suitŭ pe cuptorŭ şi fiindcă dênsa 'şĭ trăgea greu sufletulŭ a chematŭ pe o vecină, Maria, femeia lui Pavelŭ Sandu. Totŭ în acea ḑi o mai înşfăcase de barbă şi o trântise de patŭ; biata copilă nu mai trăì multŭ, scăpà de suferințe, peste unŭ ceasŭ.. murì Unulŭ din cei doi frațĭ — micĭ amêndoi — ai copilei, întrebatŭ fiindŭ ce scie, între altele rĕspunse; „Nu sciu de ce ne bătea acestă femeiă!“ Aflămŭ că „acéstă femeiă“ e trimisă înaintea judelui instructorŭ pentru faptulŭ de loviri, carĭ au causatŭ mortea. Judele instructorŭ a datŭ unŭ mandatŭ de arestare contra ei.

***

Unŭ politicŭ originalŭ. — In 26 Ianuariu murì în Parisŭ în alŭ 88-lea anŭ alŭ vieții o bisară apariţiune a vieții publice M. Adolphe Bertron, careie se înfățişa la tote alegerile, dela anulŭ 1848 încependŭ, ca nestrămutatŭ »candidatŭ alŭ omenirei.“ Acest omŭ bisar desvoltà în anulŭ 1848 sistemulŭ sĕu politicŭ, care nu cunoscea decâtŭ numai două partide, acea a »umanității“ şi a „neumanității,“ într'unŭ placatŭ afişatŭ pe piața bursei, în care proclama dominațiunea „întregirei femeescĭ a ființei supreme.« La alegerile de deputațĭ în anulŭ 1857 repețì această nebunie şi afişà în tóte părțile imense placate electorale cu fotografia sa. Candidatulu omenirei voia sĕ 'şĭ împartă prospectele sale chiar şi pe stradă, ceea ce avu ca urmare arestarea sa, deórece nu poseda licența de colportagiu. Elŭ stătu închisŭ 20 de ḑile şi abia în ḑiua după alegerĭ fù liberatŭ. Prin acesta trebuì sĕ renunțe la plăcerea de a vota pentru sine însuşĭ şi afară de cele 10 voturĭ a întrunì unulŭ mai multŭ. In anulŭ 1863 se înfățişà Bertron ca singurulŭ candidat al partidei sale în tóte cercurile electorale din Francia şi inundà țera cu programele şi afişele sale. In tote departamentele fù înregistrată acéstă candidatură în modulŭ prescrisŭ, numaì prefectulŭ Seinei interiore găsì cu cale a nu o face. Bertron, carele era omŭ cu avere, voia sĕ ia unŭ trenŭ separatŭ, ca sĕ intervină pentru dreptulŭ sĕu. Totuşĭ trebuì, sĕ renunțe la acesta, deorece sosise ḑiua alegerilorŭ şi ar fi fostŭ prea târdiu. In celelalte 88 departamente întrunì Bertron aprópe 1000 voturĭ pentru sine. In Parisŭ votara 102 alegĕtorĭ pentru elŭ. Er la alegerile din 1871, 1875 şi 1881 se înfățişà erăşĭ ca candidatŭ. Când unŭ ḑiarŭ ilŭ declarà „nebunŭ« elŭ cerù dela judecătorii satisfacere, şi pe lângă acesta sentința sĕ se publice de 100 de orĭ în tote ḑiarele parisiane şi de 365 de orĭ în ḑiarele din departamente. Decisiunea judecătoriilorŭ, prin care i se respinse cererea, părea a arăta, că este permisŭ a nu judeca pe Bertron de omŭ seriosŭ. De atuncĭ trăia elŭ retrasŭ şi ocupatŭ cu agricultura pe proprietatea sa nu departe de Sceaux.

***

Deslegarea unei probleme premiate. — In fóia sĕptĕmânală din Berlinŭ »Echo« apăruse acum câtva timpŭ următórea întrebare umoristică: „Unŭ tînĕrŭ îngropatŭ în datorii mai are creditŭ la creditorii sĕi, pentru că mireasa e dispusă a plăti din zestre după nuntă datoriile. Părechia cade curêndŭ înaintea cununiei în apă Unŭ creditorŭ sgârcitŭ dintre cei mai principalĭ trece din întêmplare pe acolo, sare în apă şi scapă: pe cine mai înteiu şi de ce?“ Acestă problemă a găsitŭ fórte mulțĭ părtaşi la deslegarea ei, şi foia primì o mulțime de deslegărĭ mai totŭ cu aceleaşĭ înțelesŭ, care sĕ potŭ împărți în trei grupe. Cea dintêiu declarà: „Creditorulŭ scapă pe ginere, căcĭ miresa ca peşte cu solḑĭ de aurŭ „trebue sĕ scie înota.“ Cea de a doua deslegă: „Scapă pe mireasa, căcĭ fără de ea şade mirele imediatŭ erăşĭ pe uscatŭ.“ Cea de a treia dĕdu următórea deslegare: „Mai ânteiu scapă pe miresa, căcĭ ḑestrea ei ține pe tînĕrulŭ bărbatŭ până după nuntă deasupra apei.« Aceste trei deslegărĭ părură comisiunei examinătóre deopotrivă bune şi toțĭ aceia carĭ au trimisŭ una dintre acele deslegărĭ într'o formă corĕspunḑĕtorŭ restrînsă, se socotiră între cei mai puținŭ recompensațĭ, totŭ astfelŭ sunà şi unŭ rĕspunsŭ sositŭ din Hamburg: „Principalulŭ creditorŭ scapă mai ântêiu pe ginere, fiindŭ că pe acesta ilŭ apasă în josŭ povara datoriilorŭ sale.« Trebui în fine ca sorțulŭ sĕ hotărească şi premiulŭ ilŭ căpĕtà Dr. W. Hoffmeister din Insterbury, alŭ cărui rĕspunsŭ este următorulŭ: Mai ântêiu scapă pe miresa, căcĭ elŭ şade deja pe uscatŭ şi ḑestrea ei ilŭ ține deasupra apei.« S'au trimisŭ câştigătorului 20 mărcĭ printr'unŭ mandatŭ postalŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Februariu st. n 1887.

Rentă de aurŭ 5%	96 80	Bonurĭ croato-slavone	104.50
Rentă de hârtiă 5%	87 20	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146 50	Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 60	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	119 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	104 —	Renta de hârtiă austriacă	78 15
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 50	Renta de arg. austr.	80 25
Bonurĭ rurale ungare	104.10	Renta de aurŭ austr.	109 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.10	Losurile din 1860	132.25
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.20	Acțiunile băncei austro-ungare	847 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 20	Act. băncei de creditŭ ung.	270.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 20	Act. băncei de creditŭ austr.	297.60
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.02
		Napoleon-d'orĭ	10.11
		Mărcĭ 100 imp. germ.	62 89
		Londra 10 Livres sterlinge	128.10

Cursulu pieței Brașovu

din 12 Februariu st. n. 1887.

Bancnote romănescĭ	Cump.	8.45	Vend.	8.47
Argint romănesc	»	8.42	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	10 07	»	10 10
Lire turcescĭ	»	11.45	»	11.48
Imperialĭ	»	10.45	»	10.48
Galbenĭ	»	5 97	»	6.02
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

15—20

Pischinger-Torte,

o tortă, care a câștigatŭ înalta recunoscință a Maiestății sale Reginei și care, nefiindŭ întrecută în calitatea ei escelentă, a ajunsŭ a fi vestită pretutindenĭ, se găsesce în fie-care ḑi próspĕtă la *Emil Porr*, băcănia la stéua roșiă.

Depositulŭ principalŭ: *Oskar Pischinger, Viena, Brigittenau.*

Umeḑeala, frigulŭ, nu supĕră!

Numai fl. 1.85.

Pentru Domnĭ: **Pentru Dómne:**

Impermeabile, căldurose, durabile și în adevĕrŭ admirabilŭ de eftine suntŭ din nou inventatele și renumitele

JACHETE
(Bürger-Jacken)

țĕsute desŭ și carĭ se potrivescŭ forte frumosŭ pentru Domnĭ, Domne, băețĭ și fete.

Tote cu prețulŭ egalŭ de numai fl. 1.85 bucata.

Aceste Jachete renumite suntŭ pentru orĭ-cine celŭ mai indispensabilŭ și necesaru vestmêntŭ, și se află în colorile: surŭ, cafeniu, drapu, bordeaux, civitu și negru. Cine posede o asemenea Jachetă este celŭ mai bine apĕratŭ contra frigului, căcĭ fiindu elastice, se lipescu de orĭ-ce formă a corpului, menținu o căldură egală a corpului și suntu de valóre de neprețuitŭ pentru fie-care omŭ. — Afară de cele menționate cu fl. 1.85 se mai află pentru dame încă doue soiurĭ:

Din lână Zephir fină numai fl. 2.85.	Lână Zephir blănite numai fl. 4

Ca mesură este suficientŭ a areta decă statura e mare, mijlocia seu mică.

Se trimitŭ Veritabile contra rambursă numai de 12—12

Julius Fekete, Versendungshaus in Wien

V. Hundsthurmerstrasse 18 59.

Minunea vienesă

pe tĕrêmulŭ industriei de césornice cu pendulă.

Numai fl. 2.50

costă la mine de astăḑĭ încolo unŭ

Césornicŭ cu pendulă

escelentŭ, regulatŭ de sine luminătorŭ. cu aparatŭ pentru deșteptatŭ și sgomotŭ, cu douĕ glonțe (funțĭ) bronzate, pendulă și cele aparținetóre.

Aceste césornice pompóse și escelente suntŭ montate în pervasurĭ rotunde, frumosŭ colorate, imitândŭ lemnulŭ de nucŭ, de abanosŭ séu palisandru, o podóbă pentru fie-care salonŭ. Pentru tabla cu cifrele ce lumineză nóptea ca luna fără adausŭ de nicĭ unŭ materialŭ dau pentru

10 anĭ garanția

și atragŭ atențiunea, că aceste césornice minunate, escelente și totușĭ admirabilŭ de eftine se află singurŭ numai la mine bune și veritabile

Afară de acestea dau cu

Numai fl. 6·50	unŭ césornicŭ romontoir, suprafinu Argintŭ-Nickel, de întorsŭ fără cheiă cu mechanismŭ de Nickel adevĕratŭ, regulatŭ, punctualŭ, césornicŭ nedistructibilŭ, arătândŭ secundele. Numai fl. 6·50. mai nainte a costatŭ întreitŭ.

Trimiterea în provincia se face cu rambursa post., seu trimițendu-se prețulŭ înainte prin

Exporthaus Fekete, Uhren-Depot,

Wien, V. Wehrgasse Nr. 13 59.

Nr. 20 887.
a. f. sc. c. d.

Licitațiune de pădure spre tăiare.

Din pădurea dominiului Csicsó-Keresztur, proprietatea fondului nostru de stipendie, se vorŭ vinde după planulŭ de economisare în „Costa viei“ 27 jughere pădure de 48 anĭ, de bĕtrână, ér în „Chizosia“ 24 jughere pădure de 88 anĭ tótă de stejarŭ séu în secțiunĭ de câte 5 jughere 160□ séu și la olaltă la licitațiunea ce se va ține aicĭ în Naseudŭ la oficiulŭ administrațiunei în **27-lea Februariu 1887** dela 10 până la 12 óre înainte de améḑĭ, celui ce va da mai multŭ, începêndŭ dela prețulŭ de strigare de 80 fl. v. a. pentru unŭ jugherŭ.

Vadiulŭ va trebui sĕ corespundă numĕrului jugherelorŭ à 80 fl. și va trebui sĕ fiă 10% a prețului pădurei, la care va reflecta imbiiatorulŭ oferte sigilate timbrate și provĕḑute cu acestŭ vadiu făcute în scrisŭ, se vorŭ accepta până la începerea licitațiunei cu gura, dér în ele trebue sĕ fiă spusŭ, că oferintele cunósce bine condițiunile și se supune lorŭ necondițiunatŭ.

Informațiunĭ mai detaiate se dau aicĭ în órele oficióse.

Din ședința comisiunei administrătóre de fondurile scolastice centralĭ districtualĭ.

Năsĕudŭ, 19 Ianuariu 1887.

Președintele:	Secretarulŭ:
Ionŭ Ciocanŭ.	**Ioachimŭ Mureșianu.**

Láttam:

Besztercze, 1887 $^1/_2$.

Br. Bánffy Dezsö, főispán, kir. biztos. 3—3

CAFEA, CEAIU etc.
în 3 minute!

Celŭ care doresce aprópe momentanŭ în timpulŭ celŭ mai scurtŭ de 3 minute ca sĕ-șĭ prepare fără mașină de bucate, fără lemne seu cărbunĭ cafeuă, ceaiu, friptură ouĕ etc sĕ comande

Aparatulŭ de fiertŭ cu spirtŭ
„RAPID“

introdusŭ de mine și patentatŭ în tóte statele, cu 7 flacărĭ ce se potŭ regula, fabricația suprafină este o podóbă pe fiă-care masă, practicŭ-înlesnitorŭ și oftinŭ, de óre-ce cu spirtŭ de aprópe 1 cr se póte prepara cafea seu ceaiu pentru 9 cestĭ. Manuarea ușură de totŭ, fără periculŭ, fără fitilŭ, fără fumŭ, fără mirosŭ. Pentru ómenĭ privațĭ, familii restaur. și cafen. în adevĕrŭ indispensabilŭ!

1 Rapid, aparatŭ de fiertŭ elegantŭ fl. 3 50. 1 Rapid, aparatŭ de fiertŭ elegantŭ dimpreună cu ceainicŭ și strecurătóre argintiă fl. 5. 1 Rapid-Aparatŭ pentru salonŭ completŭ dimpreună cu ceainicŭ forte finŭ potrivitŭ pentru societățĭ, cu instruirea de manuare fl. 6.50. Fiindŭ acestŭ aparatŭ prin eftinătate, frumsețe și mânuare ușoră forte agreabilŭ, se esporteză în masse marĭ în tóte părțile lumei. Esclusivŭ de procuratŭ contra rambursă seu plata înainte a prețului prin: 4—4

Wiener Commissions- u. Exportgeschäft

Ant. Gans, Wien, III. Kolonitzgasse 8/66.

Licitațiune.

Din partea subscrisului comitetŭ se face cunoscutŭ: că în comuna bisericéscă gr. cat. Bucium-Șesa (Comitatulŭ Albei inferióre) la 15 ḑi a lui Martiu 1887 st. n. la 10 óre diminéța se va ține licitațiune minuendă pentru edificarea alorŭ doue sale de învĕțămêntŭ, a cărorŭ planŭ și preliminariu se află aicĭ în loco.

Domnii întreprinḑĕtorĭ suntŭ poftițĭ cu acelŭ adausŭ: ca fie-care licitantŭ sĕ depună vadiu de 10% din prețulŭ de esclamare statoritŭ cu 4,160 florenĭ v. a.

Buciumŭ-Șésa, 9 Februariu 1887.

Comitetulŭ parochialŭ gr. cat. din locŭ.

1—3

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se aboneză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei lunĭ, mai ușorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se și posta ultimă.

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ șése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ șése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.